

Cauza C-67/24 [Amozov]ⁱ

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

29 ianuarie 2024

Instanța de trimitere:

Sofiyski rayonen sad (Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

16 ianuarie 2024

Reclamant:

R. K.

Pârâți:

K. Ch.

D. K.

E. K.

ORDONANȚĂ

Nr. 20113271

Sofia, 16 ianuarie 2024

SOFIYSKI RAYONEN SAD (TRIBUNALUL DE RAION DIN SOFIA, BULGARIA), [omissis]

[omissis]

În urma examinării cauzei civile nr. 22941/2020 și având în vedere cele de mai jos:

- 1 Procedura are ca temei articolul 276 primul paragraf TFUE.

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

- 2 Este vorba despre interpretarea considerentului (15) coroborat cu articolul 3 literele (a) și (d), precum și cu articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO 2009, L 7, p. 1).

PĂRȚILE DIN PROCEDURA PRINCIPALĂ:

3 1. Reclamant:

4 Reclamantul este [R. K.], [omissis] Sofia [omissis]

5 [omissis] [reprezentare]

6 2. Pârâți:

7 Pârâții sunt:

8 [K. Ch.], [omissis] Canada

9 [D. K.], [omissis] Canada

10 [E. K.], [omissis] Canada

11 [omissis] [reprezentare]

CERERILE PĂRȚILOR:

12 Obiectul procedurii principale îl constituie o cerere formulată de [R. K.] împotriva [K. Ch.], [D. K.] și [E. K.] pentru modificarea întreținerii stabilite de instanță.

13 Prin hotărârea pronunțată de Tribunalul Suprem al provinciei Québec, secția pentru familie, districtul Trebon, reclamantul a fost obligat să plătească lunar întreținere pentru copiii [D. K.] și [E. K.] în cuantum de 613,75 dolari canadieni (CAD) pentru fiecare dintre ei, precum și pentru soția [K. Ch.] în cuantum de 2 727,50 CAD.

14 El solicită modificarea întreținerii stabilite de instanță, prin reducerea cuantumului întreținerii pentru [D. K.] de la 613,75 CAD la 180 de leve (BGN), precum și încetarea întreținerii pentru [E. K.] și [K. Ch.].

DREPTUL NAȚIONAL:

15 1. **Grazhdanski protsesualen kodeks** (Codul de procedură civilă) [omissis], denumit în continuare „GPK”

16 „Calea de atac

Articolul 274 (1) Împotriva ordonanțelor instanței se poate introduce o cale de atac:

1. dacă prin respectiva ordonanță se finalizează procedura; și
2. în cazurile expres prevăzute de lege.

17 Examinarea căii de atac și decizia

Articolul 278 [omissis]

(2) Dacă anulează ordonanța atacată, instanța se pronunță ea însăși asupra fondului. Dacă consideră că este necesar, instanța poate administra probe.

(3) Ordonanța dată în calea de atac este obligatorie pentru instanța inferioară. [...]"

18 2. Legea privind persoanele și familia [omissis]

19 „[omissis]

20 2. La împlinirea vârstei de 18 ani persoanele devin majore și dobândesc capacitatea deplină de a fi titulare de drepturi și obligații.

21 3. Persoanele care nu au împlinit vârsta de 14 ani sunt minori sub 14 ani.”

22 3. Codul familiei [omissis]:

Capitolul 10

ÎNTREȚINEREA

23 „Dreptul la întreținere

Articolul 139 Are drept la întreținere cel care se află în incapacitate de muncă și care nu poate să se întrețină din bunurile sale.

24 Ordinea în cazul pluralității debitorilor

Articolul 140 (1) Creditorii obligației pot cerere întreținere, în ordine, de la următoarele persoane:

1. copii și soț;
2. părinți;
3. fostul soț;
4. nepoți și strănepoți;

5. frați și surori;
6. bunici și rude în linie directă ascendentă;

[omissis]

25 Ordinea în cazul pluralității creditorilor

Articolul 141 Dacă există mai mulți creditori ai obligației de întreținere, debitorul este obligat să plătească întreținere în următoarea ordine:

1. copiilor și soțului;
2. părinților;
3. fostului soț;
4. nepoților și strănepoților;
5. fraților și surorilor;
6. bunicilor și rudelor în linie directă ascendentă;

26 Cuantumul întreținerii

Articolul 142 (1) Cuantumul întreținerii se stabilește în funcție de nevoia persoanei îndreptățite și de mijloacele celui care o datorează.

(2) Cuantumul minim al întreținerii datorate unui copil este de o pătrime din salariul minim pe economie.

27 Întreținerea datorată minorilor

Articolul 143 (1) Fiecare părinte este obligat, în funcție de posibilitățile și de situația sa materială, să asigure condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

(2) Părinții sunt obligați să asigure întreținerea copiilor lor minori, indiferent dacă aceștia au capacitate de muncă și dacă se pot întreține din bunurile lor.

(3) Părinții sunt obligați să acorde întreținere și copilului plasat în afara familiei.

(4) [omissis] [Suplimentul de întreținere pentru nevoile speciale ale copilului]

28 Întreținerea datorată copilului major aflat în continuarea studiilor

Articolul 144 Părinții sunt obligați să plătească întreținere copiilor lor majori dacă urmează în mod regulat cursuri în instituții de învățământ secundar și superior în cadrul duratei normale de școlarizare, până la împlinirea vârstei de 20 de ani în învățământul secundar și până la împlinirea vârstei de 25 de ani în învățământul

superior, dacă aceștia nu se pot întreține singuri din munca sau bunurile lor și dacă plata întreținerii nu creează părinților dificultăți deosebite.

29 **Întreținerea datorată fostului soț**

Articolul 145 (1) Are drept la întreținere soțul nevinovat de desfacerea căsătoriei.

(2) Întreținerea se plătește pentru cel mult trei ani de la divorțul soților, cu excepția cazului în care părțile au convenit o durată mai lungă. Instanța poate prelungi durata întreținerii dacă creditorul se află într-o situație deosebit de dificilă și debitorul poate presta întreținere fără dificultăți deosebite.

(3) Dreptul la întreținere al fostului soț se stinge la căsătoria acestuia.

30 **Plata unei pensii de întreținere**

Articolul 146 (1) Pensia de întreținere se plătește în fiecare lună. În cazul întâzierii la plata pensiei se calculează dobânzi de întâziere legale.

[*omissis*]

31 **Renunțarea la întreținere**

Articolul 147 Renunțarea pentru viitor la întreținere este nulă.

32 **Interdicția compensării**

Articolul 148 Nu este permisă compensarea unei creanțe cu obligația de întreținere.

33 **Întreținerea pentru trecut**

Articolul 149 Creditorul poate cere întreținere pentru o perioadă de cel mult un an anterior introducerii acțiunii.

34 **Modificarea și încetarea întreținerii**

Articolul 150 În cazul modificării condițiilor, întreținerea sau suplimentul la aceasta poate fi modificat sau se poate dispune încetarea plății sale.

35 [*omissis*] **[Articolul 151 Stingerea dreptului la întreținere]**

[*omissis*]

36 **4. Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo (Codul de drept internațional privat, denumit în continuare „KMChP”) [*omissis*]**

37 **„Competența generală**

Articolul 4 (1) Instanțele bulgare și alte organisme bulgare sunt competente internațional dacă:

1. pârâtul își are reședința obișnuită, sediul social sau al conducerii efective în Republica Bulgaria;
2. reclamantul sau solicitantul este cetățean bulgar sau o persoană juridică de drept bulgar.

38 Competența în materia întreținerii

Articolul 11 Cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 4 alineatul (1), instanțele bulgare sunt competente în materia întreținerii și atunci când creditorul întreținerii își are reședința obișnuită în Bulgaria.

39 Competența exclusivă

Articolul 22 Instanțele bulgare și alte organisme bulgare sunt competente internațional exclusiv numai dacă se prevede în mod expres.

40 Fundamentarea implicită a competenței instanțelor bulgare

41 **Articolul 24** [*omissis*] Dacă competența instanțelor bulgare poate face obiectul unei convenții în conformitate cu articolul 23 alineatul (1), aceasta poate rezulta și în lipsa unei convenții din faptul recunoașterii sale exprese sau implicite de către pârât prin acțiuni privind fondul litigiului în termenul pentru depunerea memoriului în apărare.

42 Competența în cazul modificării împrejurărilor

Articolul 27 (1) Dacă instanța este competentă internațional la începerea procedurii, aceasta rămâne competentă chiar dacă condițiile pe care se întemeiază competența dispar ulterior pe parcursul procedurii.

(2) Dacă la începerea procedurii instanța nu este competentă internațional, aceasta dobândește competență internațională dacă fundamentul acestei competențe apare pe parcursul procedurii.”

43 5. Jurisprudența națională

44 5.1. **Hotărârea nr. 131 a Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație, Bulgaria; denumită în continuare „VKS”) din 1 iunie 2015** [*omissis*], prin care s-a soluționat fondul cererii de reducere a întreținerii stabilite de Tribunalul Suprem al statului K., Statele Unite ale Americii, și avute în vedere în hotărârea atacată la VKS.

45 Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia) a constatat în hotărârea atacată că este competent să examineze cererea [în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) punctul 2 din KMChP, întrucât cererea a fost depusă anterior intrării în vigoare a

Regulamentului [CE] nr. 4/2009 al Consiliului] și că este aplicabil dreptul bulgar [articolul 87 alineatul (2) din KMChP] și a respins cererea ca nefondată. S-a reținut că reclamantul, tatăl pârâtei născute la 28 ianuarie 1996, a trăit împreună cu familia sa în Statele Unite, unde fiica sa a rămas după divorț la mama sa și și-a continuat studiile. În anul 2007, el a renunțat la serviciu și s-a întors în Bulgaria. Prin hotărârea [omissis] [Tribunalul Orașului Sofia] [omissis] a fost recunoscută și declarată executabilă hotărârea privind întreținerea pronunțată de Tribunalul Suprem al statului K. [omissis] în măsura în care A. E. K. a fost obligat să plătească lunar copilului său minor, M. A. K., cu domiciliul în SUA [omissis], întreținere în cuantum de 1 309 de dolari americani începând din 1 septembrie 2007. Instanța a respins [cererea de] modificare a cuantumului întreținerii acordate, pentru motivul că acesta a fost stabilit pe baza mijloacelor necesare subzistenței copilului, ținând seama de împrejurările din statul în care copilul trăise cu părinții săi și în care a rămas după divorț, precum și că întreținerea trebuie calculată în funcție de aceste împrejurări. S-a arătat că nu este necesar să se analizeze aspectul că reclamantul mai are un copil minor (născut la 3 septembrie 2012), deoarece în prezent nu mai datorează întreținere copilului M., care a devenit între timp major. Pe de altă parte, reclamantul a renunțat voluntar la serviciul său bine remunerat din SUA, iar după revenirea în Bulgaria a avut posibilitatea să plătească întreținerea datorată, și-a schimbat de mai multe ori locul de muncă și a câștigat bine în raport cu situația din țară; de asemenea, a primit indemnizații mari ca urmare a rezilierii contractelor de muncă, precum și salarii, iar în 2010 și-a cumpărat un imobil. În continuare, s-a arătat că potrivit articolului 143 alineatul (2) din GPK părinții sunt obligați fără rezerve să își întrețină copiii minori, și anume indiferent dacă părinții înșiși au capacitate de muncă sau posibilitatea să se întrețină din bunurile proprii, iar o modificare a cuantumului întreținerii nu poate avea ca temei faptul că a scăzut venitul unuia dintre părinții obligați la întreținere sau că acesta a început să desfășoare o activitate care nu corespunde calificării sale, dacă prin aceasta se urmărește să se zădărnicească executarea obligației de întreținere față de copil.

- 46 Hotărârea este disponibilă pe internet la următorul link: <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=otdelo&id=50B246F1E99D0F28C2257E53004AF610>
- 47 **5.2. Prin hotărârea nr. 301 a VKS din 7 octombrie 2013** [omissis] s-a statuat că hotărârea atacată este inadmisibilă, întrucât căsătoria dintre reclamantul A. B. A. și R. D. G. a fost desfăcută în prima instanță prin hotărârea unei instanțe din Regatul Spaniei din 3 martie 2006 [omissis], prin care reclamantul a fost obligat să plătească lunar întreținere în cuantum de 250 de euro către fiica sa minoră (pârâta A. B. D.). La momentul pronunțării hotărârii judecătorești, atât reclamantul, cât și pârâta își aveau reședința obișnuită pe teritoriul Spaniei, un stat membru în sensul Regulamentului (CE) nr. 4/2009. Prin ordonanța nr. 35/9.12.2008 [omissis] a Okrazhen sad Targovishte (Tribunalul Regional din Targovishte, Bulgaria), decizia instanței spaniole a fost declarată executabilă pe teritoriul Bulgariei. La acel moment, reclamantul își mutase reședința obișnuită în Bulgaria, posibilitățile sale de a munci erau mult restrânse și nu putea să plătească întreținerea în

cuantumul stabilit de instanța spaniolă. Instanței bulgare i s-a solicitat, așadar, să reducă de la 250 de euro la 80 BGN cuantumul întreținerii pe care reclamantul trebuia să o plătească fiicei sale minore.

48 În motivare, VKS a arătat că din argumentele prezentate, precum și din capetele cererii introductive de instanță rezultă că, raportat la articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 4/2009, instanțele bulgare nu sunt competente să examineze cererea. Dacă instanța dintr-un alt stat membru a acordat întreținere într-un anumit cuantum, iar creditorul întreținerii nu și-a schimbat reședința obișnuită, debitorul întreținerii nu poate solicita unei instanțe dintr-un alt stat membru să modifice această hotărâre. Acest lucru este permis numai în cazurile excepționale prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (CE) Nr 4/2009, printre care nu figurează schimbarea reședinței obișnuite a debitorului întreținerii (în speță, reclamantul). Reprezentantul legal al pârâtei a criticat deja prin întâmpinare necompetența instanțelor bulgare, arătând că reședința obișnuită a pârâtei este situată în Regatul Spaniei. Acest fapt a rezultat deja din dosar și nu este pus în discuție de părți. Nici nu s-a susținut și nici nu s-a constatat că ar fi existat împrejurări în sensul că ar exista una dintre excepțiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (CE) Nr 4/2009, astfel încât instanța bulgară ar fi trebuit să constate din oficiu și să statueze că este necompetentă. Nefăcând acest lucru și soluționând fondul cauzei, ea a pronunțat o hotărâre inadmisibilă, ceea ce constituie un motiv de recurs în sensul articolului 281 punctul 2 din GPK. Prin urmare, este necesar să se anuleze hotărârea și să se înceteze executarea dispusă în temeiul acesteia, iar pârâtei trebuie să îi fie restituite cheltuielile de judecată.

49 Hotărârea este disponibilă pe pagina de internet a Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație): <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=otdelo&id=B9C4C9AEE38E5D30C2257BFD0028FA2C>

50 5.3. Hotărârea nr. 313 a VKS din 10 septembrie 2012 [omissis]

Potrivit hotărârii nr. 280 a VKS din 28 septembrie 2011 [omissis], nevoia creditorului întreținerii se determină în funcție de condițiile sale de viață obișnuite, ținând seama de vârsta și de educația sa, precum și de celelalte împrejurări relevante din cazul concret, în timp ce capacitatea debitorului de a plăti întreținerea se determină în funcție de venitul, bunurile și calificarea sa. Întreținerea pentru copilul minor este prestată de ambii părinți corespunzător posibilităților fiecăruia dintre ei, ținând seama în compensație de îngrijirea copilului de către părintele care se ocupă de creșterea sa.

Hotărârea este disponibilă pe pagina de internet a Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație): <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=otdelo&id=133E725004D449DDC2257919004148A5>

51 SITUAȚIA DE FAPT:

52 Obiectul primordial al procedurii principale din fața instanței de trimitere îl reprezintă cererea formulată de [R. K.] împotriva fostei sale soții, [K. Ch.],

precum și a fiicei sale, [D. K.], și a fiului său, [E. K.], pentru modificarea întreținerii stabilite de instanță.

- 53 Reclamantul, cetățean bulgar, a fost obligat printr-o hotărâre a Tribunalului Suprem, secția pentru familie, provincia Québec, districtul Trebon, să plătească lunar celor doi copii ai săi, care erau minori la acel moment, cetățeni canadieni și bulgari, întreținere în cuantum de câte 613,75 CAD, precum și fostei sale soții, cetățean canadian, întreținere datorată între soți în cuantum de 2 727,50 CAD. Hotărârea este definitivă.
- 54 Reclamantul invocă faptul că întreținerea a fost acordată prin hotărârea prin care s-a desfășurat căsătoria dintre [R. K.] și [K. Ch.] și prin care s-a statuat cu privire la autoritatea părintească asupra copiilor și la întreținerea datorată acestora. La momentul introducerii cererii el avea domiciliul în Republica Bulgaria, Sofia.
- 55 El susține că fiul său, [E. K.], este major, însă trebuie să îi plătească în continuare întreținere în temeiul acestei hotărâri.
- 56 El este șomer de la sfârșitul anului 2018 și nu deține bunuri mobile sau imobile. El a solicitat în Canada declararea stării de insolvență, iar la 21 iunie 2018 a fost declarat insolvent printr-un certificat privind liberarea de restul de datorie emis de un administrator judiciar autorizat [omissis]. În anul 2019, a părăsit Canada și s-a mutat la Sofia.
- 57 Instanța sesizată a încercat să notifice pârâților înscrisuri judiciare prin comisie rogatorie în Canada, la adresa indicată în cererea introductivă, însă aceștia nu au putut fi găsiți acolo. Prin urmare, instanța a citat pârâți prin afișare la adresa de domiciliu din Bulgaria și a numit pentru ei un curator special.
- 58 În întâmpinare, curatorul critică faptul că instanțele bulgare sunt necompetente să examineze cererile. Critica se întemeiază pe faptul că pârâții nu și-ar avea reședința obișnuită în Republica Bulgaria.
- 59 Prin ordonanța nr. 20082014/6.3.2023, instanța sesizată a dispus închiderea procedurii pentru motivul necompetenței instanțelor bulgare. În motivarea ordonanței se face trimitere la considerentul (15) al Regulamentului nr. 4/2009: *În vederea protejării intereselor creditorilor de obligații de întreținere și pentru a favoriza o bună administrare a justiției în cadrul Uniunii Europene, ar trebui adaptate normele referitoare la competență, astfel cum rezultă din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Faptul că un pârât își are reședința obișnuită într-un stat terț nu ar trebui să mai aibă drept efect excluderea aplicării normelor comunitare în materie de competență și, de acum înainte, nu ar mai trebui avută în vedere nicio trimitere la legislația națională. Prin urmare, este necesar să se stabilească în prezentul regulament cazurile în care o instanță a unui stat membru poate exercita o competență subsidiară.* În ordonanță se arată că regulamentul este de aplicabilitate generală și se aplică în raport cu state terțe precum Canada.

- 60 Împotriva acestei ordonanțe de închidere a procedurii, reclamantul a formulat o cale de atac la Tribunalul Orașului Sofia și a solicitat anularea acesteia. În răspunsul la calea de atac, pârâții au considerat că ordonanța atacată este legală și că sunt de acord cu motivarea instanței.
- 61 Prin ordonanța nr. 9114/1.8.2023 [*omissis*], a fost anulată ordonanța dată de Tribunalul de Raion din Sofia și cauza a fost retrimisă în vederea continuării procedurii. Tribunalul Orașului Sofia a arătat că pârâții, și anume copiii reclamantului și recurentului, sunt cetățeni bulgari cu reședința permanentă în Canada.
- 62 Întrucât Canada nu este stat membru al Uniunii Europene, dispozițiile privind limitarea competențelor ale articolului 3 și următoarele (în ordonanță se indică din eroare articolul 4 din regulamentul) din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 nu sunt aplicabile. De asemenea, considerentul (15) al acestui regulament se referă la posibilitatea „creditorilor întreținerii” de a-și invoca drepturile la întreținere chiar și în cazul în care „pârâtul” își are reședința obișnuită într-un stat terț; prin urmare, în acest considerent nu este vorba despre drepturile debitorilor întreținerii, ci despre drepturile creditorilor întreținerii. Așa fiind, este necesar să se țină seama de definiția noțiunii de „creditor” de la articolul 2 punctul 10 din regulament, potrivit căreia creditor înseamnă „orice persoană fizică căreia i se datorează sau se pretinde că i se datorează întreținere” (argumentație care figurează și în Hotărârea în cauza C-501/20, MPA). Considerentul (15) al regulamentului are legătură directă cu articolul 6 din regulament, referitor la competența subsidiară a unui stat membru, iar nu cu articolul 3, care nu se aplică în ansamblul său deoarece limitează competențele statelor membre în raport de reciprocitate.
- 63 Pentru motivele prezentate, dreptul Uniunii nu se aplică fostei soții – cetățean canadian – a reclamantului.
- 64 Eventualele dispoziții din acordurile de drept internațional nu sunt aplicabile în raporturile juridice dintre părțile din procedură, întrucât nu se poate identifica niciun acord dintre cele două state în domeniul obligațiilor de întreținere.
- 65 Prin urmare, competența pentru examinarea cauzei se stabilește în conformitate cu dispozițiile Codului de drept internațional privat al Republicii Bulgaria. Potrivit articolului 11 coroborat cu articolul 4 alineatul (1) punctul 2 din KMChP, instanțele bulgare sunt competente să examineze cererea unui cetățean bulgar, astfel cum este cazul în speță.
- 66 Instanța de trimitere nu este de acord cu opinia exprimată în ordonanța Tribunalului Orașului Sofia. Aceasta are temerea că soluționarea cauzei pe baza constatărilor obligatorii ale instanței căii de atac încalcă dispozițiile de drept al Uniunii, în special Regulamentul nr. 4/2009 privind competența internațională.
- 67 Potrivit tabelului privind aplicarea Convenției de la Haga din 2007 privind pensia de întreținere (<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=131>), această convenție nu se aplică provinciei canadiene Québec.

Convenția se va aplica provinciei Ontario începând din 1 februarie 2024, unde pârâții își au adresa (nu este însă clar dacă aceștia își au și reședința obișnuită acolo).

68 LEGĂTURA CU DREPTUL UNIUNII, NECESITATEA INTERPRETĂRII:

- 69 Trebuie să se rețină că în speță este vorba despre o procedură judiciară civilă cu elemente de extraneitate și că pârâții sunt cetățeni canadieni, iar copiii reclamantului dețin și cetățenia bulgară.
- 70 Instanța sesizată pune mai multe probleme referitoare la competența sa în aceste cauze, și anume, în primul rând, dacă instanța căii de atac a reținut în mod corect că considerentul (15) al regulamentului constituie temeiul pentru a exclude aplicarea regulamentului în raportul dintre persoane care locuiesc pe teritoriul unui stat membru și persoane care nu locuiesc pe acest teritoriu. Este necesar să se aibă în vedere că regulamentul ar trebui să fie de aplicabilitate generală, independent de aspectul dacă sunt vizati resortisanți ai unor state terțe, astfel încât ar trebui considerat aplicabil. Prin urmare, ar trebui să se examineze dacă competența instanțelor bulgare poate fi reținută în temeiul articolului 6 din Regulamentul nr. 4/2009 atunci când una dintre părți deține cetățenia unui stat care nu este membru al Uniunii Europene, iar creditorul întreținerii este cetățean al unui stat terț.
- 71 Ținând seama de considerațiile instanței căii de atac este necesar să se clarifice și problema dacă noțiunea de „cereri de întreținere”, decisivă pentru determinarea domeniului de aplicare material al regulamentului, trebuie înțeleasă ca incluzând și cererile de modificare a întreținerii, în sensul reducerii sale. Îndoielile în această privință rezultă din obiectivul regulamentului, precizat în considerentele (9)-(11), respectiv protejarea creditorilor întreținerii, iar nu a debitorilor întreținerii. Astfel cum reiese de la punctele (25)-(27) din Hotărârea din 18 decembrie 2014 în cauzele conexate C-400/13 și C-408/13, Sanders, regulamentul trebuie, așadar, interpretat în acest sens. Se pune astfel problema dacă dispozițiile regulamentului referitoare la competență, mai puțin articolul 8 din acesta, se aplică – luând în considerare și împrejurarea că nu sunt afectate numai interesele debitorilor întreținerii, ci și cele ale creditorilor întreținerii – procedurilor în care se solicită reducerea întreținerii acordate. Dacă dispozițiile acestui regulament nu ar fi aplicabile, s-ar putea aplica normele de competență naționale care recunosc debitorului întreținerii o posibilitate de alegere net superioară în privința locului de introducere a acțiunii, ceea ce îngreunează apărarea creditorului vulnerabil al întreținerii.
- 72 În ceea ce privește aplicarea articolului 8 alineatul (1) din regulament, care interzice introducerea acțiunilor de modificare a întreținerii la instanțele din alte state decât statul reședinței obișnuite a creditorului întreținerii, instanța sesizată consideră că nu poate aplica în prezent această dispoziție, întrucât până la 1 februarie 2024 Canada nu este parte la Convenția de la Haga din 2007. Ulterior acestei date, convenția nu se aplică în orice caz provinciei Québec, iar în speță

instanța întâmpină dificultăți considerabile (din cauza faptului că nu cunoaște adresa actuală a părților din Canada) în a constata dacă reședința obișnuită a creditorilor întreținerii este în provincia Québec sau în provincia Ontario, căreia i se va aplica convenția. Aderarea anumitor provincii canadiene la Convenția de la Haga din 2007 este în orice caz irelevantă pentru întrebările preliminare deoarece pentru soluționarea litigiului instanța de trimitere este în prezent legată de constatările Tribunalului Orașului Sofia, în opinia căruia regulamentul nu este în niciun caz aplicabil în cauzele în care sunt parte cetățeni canadieni.

- 73 Dacă regulamentul s-ar aplica cererilor de reducere a întreținerii, ar trebui de asemenea să se clarifice dacă competența subsidiară potrivit articolului 6 există și atunci când doi dintre părți dețin și o altă cetățenie decât cetățenia comună. Articolul 6 pare să aibă ca scop determinarea unei competențe pe baza cetățeniei comune a părților, ca singurul element de legătură posibil pentru cazul în care nu există nicio altă instanță a Uniunii sau a unei țări asociate care să poată examina cererea, urmărindu-se totodată scopul de a conferi creditorilor întreținerii posibilitatea de a-și invoca drepturile în fața unei instanțe care poate statua în mod efectiv în această privință. În cazurile în care creditorul întreținerii trăiește în afara Uniunii, iar prin cerere nu se urmărește acordarea întreținerii, ci modificarea în sensul reducerii sale, cetățenia comună nu se dovedește însă a fi un avantaj, ci un dezavantaj, și chiar dacă creditorul întreținerii nu are nicio legătură strânsă cu statul celei de a doua cetățenie pe care o deține, el ar trebui să se apere în acest sens în fața unei instanțe din acest stat. În acest context, considerațiile de la punctele 30 și 45 din Hotărârea din 5 septembrie 2019 în cauza C-468/18, R, nu par să îl ocrotească pe creditorul vulnerabil al întreținerii, astfel încât este necesar să se examineze dacă prin „cetățenie comună” în sensul articolului 6 din regulamentul trebuie să se înțeleagă cetățenii complet identice al creditorului întreținerii și debitorului întreținerii sau dacă această dispoziție se poate aplica și în cazul mai multor cetățenii, care diferă de la o parte la alta.
- 74 În fine, trebuie să se examineze dacă cererea de reducere a întreținerii poate fi introdusă în temeiul dispozițiilor referitoare la *forum necessitatis* ale articolului 7 din regulamentul. Potrivit considerentului (16) al Regulamentului (CE) nr. 4/2009, acest articol se aplică atunci când instanța care ar fi competentă în temeiul altor norme de competență nu poate fi sesizată sau când nu se poate aștepta în mod rezonabil ca reclamantul să se adreseze acestei instanțe, ceea ce presupune existența unor „circumstanțe excepționale”. Prin urmare, se pune problema dacă obiectivul nu este numai acela de a ameliora situația creditorilor întreținerii, iar nu și a debitorilor întreținerii, în cazul cărora nu pot bineînțeles exista circumstanțe excepționale care să impună obținerea întreținerii ca mijloc pentru asigurarea subzistenței. Merită să fie menționat faptul că o asemenea competență nu este prevăzută de niciunul dintre celelalte regulamente care reglementează competența internațională în materie civilă sau comercială.

75 LUAREA DE POZIȚIE A INSTANȚEI DE TRIMITERE

- 76 În opinia instanței de trimitere, instanțele bulgare nu sunt competente să statueze în cauză pentru următoarele motive:
- 77 Reclamantul, cetățean bulgar, a introdus o cerere de reducere sau încetare a întreținerii, la plata căreia a fost obligat în calitate de debitor printr-o hotărâre a Tribunalului Suprem din Québec, Canada. Doi dintre pârâți, copiii săi, dețin cetățeniile bulgară și canadiană, însă au reședința obișnuită în Canada. Este în interesul creditorilor întreținerii ca litigiul să fie judecat acolo unde ei au reședința obișnuită, însă este neclar în prezent dacă este aplicabil articolul 8 din regulament, care prevede excepții de la această regulă, iar instanța căii de atac a făcut constatări obligatorii contrare. Creditorul întreținerii este în acest context o persoană care are drept la întreținere, fiind astfel partea defavorizată din procedură. Una dintre părțile la procedură a fost minoră la momentul introducerii cererii. În interesul copilului, procedura ar trebui să se desfășoare în statul în care acesta are reședința obișnuită.
- 78 În opinia instanței de trimitere, competența instanțelor bulgare nu se poate stabili în privința fostei soții, care este cetățean canadian, pe baza criteriilor din Regulamentul (CE) nr. 4/2009.
- 79 Împrejurarea că reclamantul este debitorul întreținerii nu este de natură a exclude competența întemeiată pe regulament în favoarea dreptului național și în special a dispozițiilor KMChP, astfel cum a arătat Tribunalul Orașului Sofia în ordonanța sa, prin care a indicat instanței de trimitere să soluționeze litigiul întrucât este competentă pentru toți cei trei pârâți. Regulamentul înlocuiește complet în cauzele privind întreținerea normele de competență ale KMChP, iar în opinia instanței de trimitere această armonizare este necesară și importantă pentru protecția creditorilor întreținerii.

Pentru aceste motive, Tribunalul de Raion din Sofia

A HOTĂRÂT:

În temeiul articolului 267 TFUE, solicită **Curții de Justiție a Uniunii Europene** pronunțarea unei decizii preliminare cu privire la următoarele **ÎNTREBĂRI PRELIMINARE:**

1) Considerentul (15) al Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere trebuie interpretat în sensul că

nu se opune unei jurisprudențe naționale potrivit căreia competența internațională a instanțelor pentru cererile de întreținere ale persoanelor cu reședința obișnuită într-un stat terț (în speță, Canada) se determină potrivit dreptului național, iar nu potrivit regulamentului?

2) Articolele 3 și 8 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 trebuie interpretate în sensul că

nu se opun unei jurisprudențe naționale potrivit căreia noțiunea de „cerere de întreținere” nu cuprinde o cerere de reducere a întreținerii și care consideră că articolele 3-6 din regulament se aplică numai cererilor de acordare a întreținerii?

3) Articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „cetățenie comună” cuprinde și cazurile în care una sau mai multe părți dețin cetățenie dublă sau în sensul că include numai cazurile în care cetățeniile sunt complet identice?

4) Articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 trebuie interpretat în sensul că nu se opune reținerii unui „caz excepțional” atunci când debitorul întreținerii formulează o cerere de reducere a întreținerii, iar creditorul întreținerii are reședința obișnuită într-un stat terț și nu are nicio altă legătură cu Uniunea cu excepția cetățeniei sale?

[*omissis*]

[*omissis*] [procedură]